

Encyclopædia Britannica Online

www.britannica.com

Otakar Joch, 3. ročník

26. listopadu 2019

Úvod

Encyclopædia Britannica je společnost, která již více než 250 let vydává stejnojmennou encyklopedii. V průběhu 90. let začala být Britanika plně dostupná na internetu a po nástupu 21. století společnost skončila s jejím knižním vydáváním. Dnes se Britanika orientuje především na aktuálnost a rigoróznost článků, čímž se snaží konkurovat Wikipedii a rozšiřuje svoje pole působnosti tvořením výukových materiálů.

Historie

Počátek

Britanika je nejstarší anglicky psaná obecná encyklopedie. První část prvního vydání byla publikována v roce 1768 ve skotském Edinburgu s vizí „přesné definice a vysvětlení, všechny pojmy v abecedním pořadí“. Celkem mělo první vydání tři části, každá kolem 2500 stran. Encyklopedie zaváděla nový formát, ve kterém byla pojednání o umění či vědeckých teoriích řazena ve stejném abecedním pořadí jako například krátké vědecké definice. Pojednání mohla být stručnější díky hojnému využívání křížových odkazů mezi definicemi hesel. Tento formát se snažil uspokojit jak čtenáře, který se chtěl hlouběji ponořit do libovolného tématu, tak i například vědce, který chtěl encyklopedii rychle použít jako citační materiál a stačilo mu pouze najít dané heslo podle abecedy.

První internetová encyklopedie

Britanika byla poprvé digitalizována v roce 1981 pro LexisNexis, což je společnost, která byla v 70. letech pionýrem v digitálním zprostředkování právních a žurnalistických dokumentů. V raných 90. letech byla Britanika, co se týče textu a slovníku, dostupná na CD. V průběhu 90. přibyla CD s ilustracemi a multimédií. V roce 1994 byla Britanika jako první encyklopedie kompletně přístupná na internetu registrovaným platícím členům na webu www.eb.com.

Vzhled stránky na přelomu tisíciletí

Zdroj: Wayback Machine

Britannica online

Restrukturalizace

Společnost se v 90. letech potýkala s upadajícím zájmem, a tedy i cenami, o tištěné encyklopedie. V roce 1996 společnost koupil finančník Jacob E.

Safra, který zahájil její restrukturalizaci. V roce 1999 byl spuštěn web Britannica.com. Mezi hlavní rozdíly v porovnání s předchozím webem patřila přítomnost internetového vyhledávače, příspěvky od různých osobností ve formě esejů, a především obsah celé Britaniky a to vše zdarma, pokud se uživatel smířil s přítomností reklam (pro používání služby bez reklam si ji uživatelé stále mohli předplatit).

Ještě v první polovině 90. let většinu zisků tvořil prodej tištěných vydání Britaniky. Se záměrem vydávat encyklopedii online musela být většina jejích hesel revidována, protože zpracování mnoha z nich bylo obsahově či stylisticky zastaralé a její vydání na internetu implicitně vyžadovalo maximální možnou aktuálnost. K uskutečnění tohoto procesu Britanika přizvala spoustu nových editorů z celého světa, kteří rovněž pomohli pokrýt spoustu doposud netknutých témat a mnozí z nich přispívají k udržování aktuálnosti obsahu Britaniky dodnes. Během první dekády 21. století v tomto úsilí společnost pokračovala a přispívali do ní nejen akademici, ale i osobnosti jako Bill Clinton, Dalai Lama nebo Tony Hawk. Pomyslným završením této restrukturalizace bylo zastavení vydávání tištěné verze v roce 2010.[5] Společnost rovněž začala s vývojem vlastních výukových materiálů, které měly zaplácávat její rozpočet.

Dnešní stav

Nyní až 85 % zisku do společnosti proudí z prodeje instruktážních a vzdělávacích materiálů, které prodává základním a středním školám po celém světě.[2] Britanice se tak podařilo nejen přežít, ale dokonce i využít nástup mobilů a tabletů. Společnost si musela nový zdroj příjmů najít zejména proto, že Britaniku jakožto internetovou encyklopedii převálcovala už v prvním desetiletí Wikipedie. Google hesla Britaniky při svém vyhledávání málokdy zařadí na první stránku výsledků a tak se sotva 1 % lidí „progooglí“ až na web Britaniky[2]. Nicméně prezident společnosti Jorge Cauz se tím neznepokojuje a vysvětluje, že cíle Britaniky na rozdíl od Wikipedie není mít článek o každé animované postavě, celebritě či sportovci. Do Britaniky může přispívat pouze omezený počet prověřených uživatelů (především vysokoškolských profesorů, případě jiných expertů na daná témata), díky čemuž může poskytovat relevantnější a ucelenější výklady hesel.

Něco navíc

Britanika se dále snaží přitáhnout pozornost sekcemi na svém webu, které připomínají až lifestylový blog. Díky poměrně početné základně editorů si může dovolit zveřejňovat zajímavé články o mnohdy nevšedních tématech, jako například „How the Symbolism of the Swastika Was Ruined“ v sekci „WTFACT“[3].

Zhodnocení

Konkurence

Zdá se, že Britanika soubor s Wikipedií o pozici nejpoužívanější internetové encyklopedie nadobro prohrála, nicméně podle prezidenta Cause je to zejména proto, že Britanika má na poli internetových encyklopedií jiný účel a politiku, která jí v podstatě ani nedovoluje být tak rozsáhlá.[2] Myslím, že toto Britanika splňuje dobře, což lze demonstrovat například u článku o druhé světové válce. Na anglické Wikipedii se jedná v podstatě o stručný výtah[6], který se v jednotlivých sekcích odkazuje na podrobnější články, které už napsali jiní autoři a koherence při tomto způsobu rozvětvení tématu není zaručena. Na rozdíl od toho obdobný článek v Britanice[4] o všech podtématech informuje obdobně rozsáhle, žádná část není příliš stručná, či nadměrně vyčerpávající, což je u Wikipedie běžný problém. Britanika se tak zdá být ideálním zdrojem pro všechny, kteří se chtějí o kterémkoliv obecnějším tématu dozvědět přiměřené množství informací a nějakou zajímavost k tomu.

Objektivita

Na poli objektivity provedl profesor Feng Zhu z Harvard Business School pozoruhodný výzkum[1] spočívající ve zjišťování stereotypních frází vztahujících se k jednotlivým tématům. Konkrétně šlo o americkou politiku a zkoumal se výskyt frází jako „minimální mzda“ nebo „daňové úlevy“ ve vztahu s Demokratickou stranou a frázemi typu „trest smrti“ či „ochrana hranic“ v kontextu zmínek o Republikánské straně. Ukázalo se, že Wikipedie má tendenci být lehce více nakloněná levici. Například články o korporacích byly na Wikipedii o 11 % více nakloněny politice Demokratů, než Republikánů („levicový“ pohled je tedy myšlen v americkém smyslu slova – kdy se

Demokratická strana bere tradičně za levici, ale na evropské poměry se jedná spíše o střed).

Celkově se podle výzkumu také ukazuje, že na Wikipedii všeobecně nastává krizový scénář, ve kterém by se editoři vzešli z prostého lidu rozdělili na několik nesmiřitelných táborů, které pořád dokola jednotlivé články upravují čistě podle svého gusta. Ve skutečnosti se obsah většiny článků ustálí na bodu, kdy je více či méně přijatelný pro většinu editorů a takové články se mohou co se týče objektivity směle porovnávat s těmi v Britanice.

Závěrem

V historii sehrála Britanika nepochybně důležitou roli jakožto koherentní a důvěryhodný zdroj faktických informací a jako taková byla svého času největší encyklopedií na světě. S příchodem digitální éry, snazšího přístupu k informacím a exponenciálního nárůstu počtu informací se Britanika transformovala v internetovou encyklopedii, která stále soudržně a spolehlivě informuje o tom podstatném.

DC metadata

```
<dc:title>Encyclopædia Britannica Online</dc:title>  
<dc:creator>Otakar Joch</dc:creator>  
<dc:description> Esej o online encyklopedii a stejnojmenné  
společnosti Encyclopædia Britannica </dc:description>  
<dc:date>19. listopadu 2019</dc:date>  
<dc:type>Text</dc:type>  
<dc:format>pdf</dc:format>  
<dc:language>CZ</dc:language>
```

Odkazy

- [1] Michael Blanding. „Wikipedia Or Encyclopædia Britannica: Which Has More Bias?“ In: *Forbes* (20. led. 2015). URL: <https://www.forbes.com/sites/hbsworkingknowledge/2015/01/20/wikipedia-or-encyclopaedia-britannica-which-has-more-bias/#5172bfaf7d4a>.
- [2] Julie Boseman. „After 244 Years, Encyclopaedia Britannica Stops the Presses“. In: *The New York Times* (13. dub. 2017). URL: <https://www.fastcompany.com/1824961/encyclopaedia-britannica-dead-long-live-encyclopaedia-britannica> (cit. 13.04.2017).
- [3] J. Hogeback. „How the Symbolism of the Swastika Was Ruined“. In: *Anecyclopædia Britannica* (). URL: <https://www.britannica.com/story/how-the-symbolism-of-the-swastika-was-ruined>.
- [4] A. Hughes J. G. Royde-SmithThomas. *World War II*. URL: <https://www.britannica.com/event/World-War-II>.
- [5] H. W. Kent M. Levy D. E. StewartChristopher. *Encyclopædia Britannica*. URL: <https://www.britannica.com/topic/Encyclopaedia-Britannica-English-language-reference-work>.
- [6] „World War II“. In: *Wikipedia* (). URL: https://en.wikipedia.org/wiki/World_War_II.